

Prognozy dla lubuskiej gospodarki

Praktyczne aspekty
zatrudniania
cudzoziemców

Fundusze unijne
szansą
dla innowacyjnych

Sukcesja
majątkowa
w biznesie

**Invest
in the West**

**Kostrzyńsko-Słubicka
Specjalna Strefa Ekonomiczna**

NAJLEPSZY KIERUNEK W BIZNESIE

www.kssse.pl

ul. Orła Białego 22
66-470 Kostrzyn nad Odrą
tel. 95 721 98 00
fax 95 752 41 67
e-mail: info@kssse.pl

Szanowni Państwo

Wielkimi krokami zbliża się nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej. Co rusz pojawiają się informacje na temat kolejnych filarów nowego rozdania unijnych środków. W kontekście przedsiębiorców oznacza ona fundamentalne zmiany. Z pewnością nie będą one dla każdego. Zgodnie z unijną polityką wspieranie będą przede wszystkim postawy proinnowacyjne oraz proekologiczne. Ci, którzy będą chcieli skorzystać ze środków UE już dziś powinni nastawić się na rozwój, poprzez wdrażanie nowych rozwiązań i technologii. Gorąco zachęcam też do korzystania z Izbowych spotkań i ekspertów. W ostatnich tygodniach organizowaliśmy spotkania mające na

celu przybliżyć tematykę poszczególnych działań i programów, które dostępne będą w nowej perspektywie. Do Waszej dyspozycji jest też Izbowy ekspert – Aleksandra Głazowska, która w każdy czwartek udziela członkom naszej Izby informacji o aktualnie otwartych konkursach i możliwościach pozyskania środków.

Wybiegając nieco w przyszłość, już dziś zapraszam na pierwszy noworoczny akord, czyli naszą tradycyjną Gospodarczą Inaugurację Roku, którą zorganizujemy 25 stycznia w Gorzowie. Prócz ciekawej części merytorycznej, którą niebawem zdradzimy, będzie to również okazja do odwiedzenia Lubuskiego Centrum Przedsiębiorczości, gdzie zaplanowaliśmy część integracyjną. Zachęcam do wpisania sobie daty w ka-

alendarzach, a oficjalne zaproszenia trafią do Was pod koniec grudnia.

Z poważaniem
Kamila Sz wajkowska
 Dyrektor ZIPH

spis treści

Słowo wstępne	3
Program Horyzont Europa	4
Sukcesja majątkowa	5
Biznes pod lupą	6-7
Nagrody Państwowej Inspekcji Pracy	8
Nagroda Teraz Polska	8
ZUS dla biznesu – wywiad	9
Lubuska gospodarka statystycznie	10-11
Zatrudnianie cudzoziemców	12-14
Aktywni +	15
Bezpieczeństwo w sieci	17
Gospodarka w liczbach	18

Wydawca: Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa w Gorzowie Wlkp.

Redakcja: Tomasz Molski (*redaktor naczelny*), Jarosław Libelt (*redaktor numeru*), Robert Nowicki (*skład komputerowy*).

Współpracownicy: Anna Elżanowska, Marzena Młynarczyk, Stanisław Owczarek, Kamila Sz wajkowska.

Opieka wydawnicza: Wydawnictwo „In Plus” (tel. 609 22 35 79), www.wydawnictwoinplus.pl

Adres: 66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Kosynierów Gdyskich 108
 tel. 95 739-03-11, e-mail: info@ziph.pl, www.ziph.pl

Partnerzy Głosu Przedsiębiorcy

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Kostrzyńsko-Słubicka
 Specjalna Strefa Ekonomiczna

Konferencja energetyczna

- 18 listopada przedstawiciele ZIPH uczestniczyli w międzynarodowej konferencji pod hasłem „Świat energii Jutra”, zorganizowanej przez Lubuskie Towarzystwo na rzecz Rozwoju Energetyki oraz Uniwersytet Zielonogórski. Jej celem była odpowiedź na pytanie skąd wziętą się kryzys energetyczny, co robić, żeby wspólnie przetrwać ten trudny dla biznesu czas oraz jakie rozwiązania wdrożyć, aby zabezpieczyć się na przyszłość.

Historia biznesu w Gorzowie

- 21 listopada wspólnie z Lubuskim Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Zespołem Szkół Ogrodniczych w Gorzowie Wlkp. zorganizowaliśmy w ZIPH konferencję pt. „Młodym okiem na historię przedsiębiorczości miasta Gorzowa Wielkopolskiego”. Gościem honorowym była Pani Romualda Koralewska, nestorka gorzowskiego biznesu.

Zatrudnianie cudzoziemców

- 24 listopada ZIPH wspólnie z gorzowskim oddziałem ZUS zorganizowała spotkanie na temat zasad zatrudniania cudzoziemców w Polsce. W wydarzeniu uczestniczyli również przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, Urzędu Pracy oraz Polskiego Funduszu Rozwoju. Celem spotkania było przybliżenie aktualnych warunków prawnych związanych z zatrudnieniem cudzoziemców w naszym kraju oraz możliwych form wsparcia dostępnych dla przedsiębiorców w tym zakresie.

Konsultacje dot. funduszy UE

- ZIPH uruchomiła dla swoich członków nowy cykl „Czwartki z funduszami europejskimi”. Nasz ekspert – Aleksandra Gła-

Środki dla innowacyjnych

Horyzont Europa to 9. program ramowy w zakresie badań i innowacji z rekordowym budżetem ok. 95,5 mld euro przewidziany na lata 2021–2027. 23 listopada Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa zorganizowała spotkanie na temat możliwości pozyskiwania środków w ramach tego działania przez przedsiębiorców.

Uczestnicy spotkania mogli zapoznać się m.in. z możliwościami finansowania z Programu Ramowego Unii Europejskiej – Horyzont Europa, a w szczególności z zasadami uczestnictwa, dostępnymi poziomami dofinansowania, rodzajami projektów, a także korzyściami wynikającymi z uczestnictwa w Partnerstwach Europejskich. Spotkanie poprowadzili Michał Wujewski z Horyzontalnego Punktu Kontaktowego Polska Zachodnia oraz Agnieszka Możejko z Branżowego Punktu Kontaktowego Transformacja Cyfrowa.

Program Ramowy Unii Europejskiej Horyzont Europa to największy w historii Unii Europejskiej międzynarodowy program w zakresie badań naukowych i innowacji. W ciągu 7 lat (2021–2027) na nowatorskie badania i innowacyjne rozwiązania przeznaczona zostanie kwota 95,5 mld euro. W ramach przewidzianych konkursów można składać projekty o wartości od 1 do 20 mln euro na wsparcie przełomowych badań, wykorzystujących nowoczesną infrastrukturę, a także umożliwiających testowanie kosztochłonnych technologii w różnych obszarach. W nowym programie rozbudowano m.in. segment przeznaczony dla przedsiębiorców, położono duży nacisk na przeciwdziałanie szkodliwym następstwom zmian klimatycznych i – co jest bardzo ko-

rzystne dla Polski – zaproponowano spory wachlarz instrumentów wspierających wyrównywanie szans krajów członkowskich (tzw. *widening*).

- *W Horyzoncie Europa większość projektów realizuje się w konsorcjach międzynarodowych, a ich podstawową cechą jest udoskonalenie lub tworzenie nowej wiedzy/ technologii/produktu czy usługi przy wykorzystaniu wiedzy partnerów składających się na konsorcjum projektowe. Do tej pory polskie firmy stosunkowo rzadko korzystały z tego programu. Największą barierą jest ta mentalna. Wciąż dla wielu osób projekty z Horyzontu wydają się zbyt trudne, wręcz pokutuje mit, że po te pieniądze trudno sięgnąć, trudno je rozliczać, że zdecydowanie łatwiejsze są projekty krajowe. I jest to mit, który czas obalić. Jako Izba chcemy pomagać przedsiębiorcom, którzy zdecydują się na pierwsze kroki w tym programie – mówi Kamila Szwałkowska, dyrektor ZIPH.*

Zainteresowani programem Horyzont Europa przedsiębiorcy mogą kontaktować się z ekspertem ZIPH – Panią Aleksandrą Głazowską - w każdy czwartek w godzinach od 11.00 do 15.00 pod numerem telefonu: +48 512 125 480.

(TM)

Sukcesja majątkowa

17 listopada Zachodnia Izba Przemysłowo-Handlowa zorganizowała dla swoich członków lunch biznesowy, którego tematem była sukcesja majątkowa w firmach.

Połączenie interesów firmy z interesami rodziny oraz z interesami właściciela przedsiębiorstwa powoduje, że sukcesja jest jednym z bardziej skomplikowanych życiowych sprawdzianów. Niekiedy znacznie trudniejszym niż decyzja o założeniu firmy lub pokierowaniu nią. I bardziej stresującym niż niejeden zakręt, który przychodzi pokonać w zarządzaniu biznesem. O tym jak się do tego odpowiednio przygotować opowiadał uczestnikom izbowego lunchu Paweł Tomczykowski z renomowanej warszawskiej Kancelarii Ożóg Tomczykowski specjalizującej się w zagadnieniach związanych z sukcesją majątkową.

Listopadowe spotkanie spotkało się z dużym zainteresowaniem przedsiębiorców, albowiem oddanie kontroli nad firmą rodzinną to przeznaczenie każdego właściciela firmy. Prędzej czy później nadchodzi bowiem czas, by pokierował nią ktoś inny. - W sprzyjających warunkach ten moment wybiera właściciel przedsiębiorstwa. Ale do tego trzeba przygotować siebie, własną rodzinę i firmę. Wiedzą o tym ci, którzy już rozpoczęli proces sukcesji. - Często spotykamy się z sytuacją, w której właściciel firmy uświadamia sobie, że zaczął go zbyt późno, źle ocenił potencjał swoich dzieci

do kierowania firmą lub po prostu – spośród wielu istniejących możliwości – wybrać model przekazania firmy i majątku. Najczęściej skupiamy się na naszym teraźniejszym życiu, ubezpieczając nasze majątki, samochody, bliskich, siebie, swoje życie i zdrowie. Jednak wcale lub ewentualnie w niewielkim stopniu myślimy o sukcesji, czyli o zabezpieczeniu majątku czy firmy, gdy nas zabraknie. A warto o to zadbać, chociażby dlatego, aby bliscy uniknęli batalii sądowych, pracownicy nie zostali z dnia na dzień bez pracy i aby firma - dzieło naszego życia - nie trafiła w niepowołane ręce – mówi Stanisław Owczarek, dyrektor ds. rozwoju ZIPH.

Podczas spotkania uczestnicy mieli możliwość dowiedzieć się m.in. od czego zacząć proces sukcesji, jak sporządzić testament oraz czym są polskie i zagraniczne fundacje rodzinne. Wielość pytań, skomplikowanie zagadnienia oraz duże zainteresowanie ze strony przedsiębiorców spowodowało, że Izba zapowiedziała kolejne tego typu spotkania w najbliższym czasie. Warto więc na bieżąco śledzić stronę Izby, gdzie znajdują się informacje o wydarzeniach, które na bieżąco organizuje ZIPH.

Tomasz Molski

zowska udziela bezpłatnych porad dotyczących możliwości pozyskania środków z funduszy Unii Europejskiej. Konsultacje odbywają się w każdy czwartek w godzinach od 11.00 do 15.00 pod numerem telefonu 512 125 480 pod adresem email: biuro.centrum@op.pl.

Lubuskie Bony Szkoleniowe

- Cały czas trwa nabór wniosków w ramach II edycji „Lubuskich Bonów Szkoleniowych”. Mimo pandemii cieszy się on niesłabnącym zainteresowaniem. W ramach tego działania przedsiębiorcy mają możliwość sfinansowania m.in. szkoleń, studiów podyplomowych, kursów on-line, coachingu oraz egzaminów certyfikujących. W zależności od wielkości firmy poziom wsparcia na wybrane przez przedsiębiorców działania może wynieść nawet 80 % kosztów. Szczegółowe informacje na stronie: www.bony.ziph.pl. Zachęcamy również do kontaktu z naszymi konsultantami pod numerem telefonu: +48 732 732 650.

Izbowe ubezpieczenia

- Zachęcamy do zapoznania się z ofertą ubezpieczeń grupowych skierowaną do przedsiębiorców zrzeszonych w ZIPH. Co warto podkreślić, skorzystać z niej mogą nie tylko pracownicy firm, ale również ich małżonkowie, pełnoletnie dzieci oraz partnerzy. ZIPH ma aktualnie w ofercie dwa warianty ubezpieczenia przygotowane specjalnie dla nas przez Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Unum S.A. Izbowi specjaliści, w zależności od profilu firmy, pomogą dobrać najodpowiedniejszą opcję ubezpieczenia, wypełnić niezbędne dokumenty oraz dopełnić wszystkich formalności. Przedsiębiorcy zainteresowani ofertą mogą kontaktować się z biurem Izby pod numerem telefonu: +48 535 111 217 lub drogą mailową: a.elzanowska@ziph.pl.

Inwestycja w Guben

Pod koniec października ruszyła budowa nowego zakładu w okolicach Gubina - dokładnie w Guben. To fabryka firmy BiFi. To marka przekąsek mięsnych należąca do amerykańskiej grupy spożywczej Jack Link's, do której BiFi należy od 2014 roku. Inwestycję w Guben wyceniono na 50 mln euro. Na terenie inwestycji powstanie kilka hal produkcyjnych (docelowo jest miejsce na cztery), a wraz z nowym zakładem powstanie też 100 nowych miejsc pracy. Zakład ma zapewnić produkcję 100 milionów opakowań worków BiFi. Oryginalny produkt niemieckiej marki jest produkowany w Schafft Fleischwerke w Ansbach od 50 lat.

Nowa perspektywa UE

13 grudnia 2022 na terenie Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego odbędzie się konferencja pt. „Finansowanie innowacyjnych projektów. Nowa perspektywa, nowe możliwości”.

Podczas tego wydarzenia eksperci opowiedzą m.in. o nowej perspektywie finansowej na lata 2021 – 2027, zarówno w kontekście regionalnym, jak i ogólnokrajowym, w tym o programie ramowym Horyzont Europa oraz LIFE dla biznesu. Uczestnicy będą również mieli możliwość dowiedzieć się więcej o GreenTech – projekcie realizowanym przez poznański PNT.

Kontakt w sprawie udziału: Agnieszka Mozejko,

E: agnieszka.mozejko@pit.lukasiewicz.gov.pl.

Program FENG

Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) to 7,9 mld euro na dotacje dla firm. Przeszło połowa kwoty jest zarezerwowana na projekty związane z innowacjami. O wsparcie będą mogli ubiegać się wszyscy zainteresowani prowadzeniem działalności B+R z elementami innowacyjności, niezależnie od wielkości firmy. Wsparcie będzie można otrzymać w formie dotacji lub jako instrumenty łączące finansowanie zwrotne i dotacyjne. Zachęcamy do śledzenia aktualności na stronie: www.feng.gov.pl oraz korzystania z bezpłatnych usług informacyjnych takich jako STEP i Innovation Coach. Dzięki temu przedsiębiorcy w spokoju przygotują się do ubiegania o pieniądze z FENG już od pierwszego naboru.

Akademia Menadżera MMŚP

Do 30 września 2023 r. firmy z sektora MŚP mogą zgłaszać się do „Akademii Menadżera MMŚP – kompetencje w zakresie cyfryzacji” – konkursu, który ma na celu wsparcie szkoleniowe i doradcze w zakresie transformacji cyfrowej. Działanie kierowane jest do mikro-, małych oraz średnich przedsiębiorstw z całej Polski – zarówno handlowych, produkcyjnych, jak i usługowych. Chętni mogą zgłaszać się do jednego z siedmiu operatorów prowadzących nabór. Wsparcie w ramach konkursu wynosi do 80% wartości projektu i może sięgać maksymalnie 150 tys. zł. Całkowita kwota środków na dofinansowanie projektów to ponad 79 mln złotych. Szczegółowe informacje na: www.parp.gov.pl.

Odbudowa Ukrainy

Ministerstwo Rozwoju i Technologii wraz z Polską Agencją Inwestycji i Handlu już teraz myśli o możliwościach udziału polskich przedsiębiorców w powojennej odbudowie Ukrainy i zaprasza ich do współpracy z biznesem na rzecz przygotowań do powojennej odbudowy Ukrainy. Punktem wyjścia dla planowanych działań jest stworzenie bazy polskich przedsiębiorców chcących działać na rzecz odbudowującej się Ukrainy, a w kolejnym kroku przeprowadzenie konsultacji branżowych. Działania te pomogą wspólnie wypracować plan pomocy odpowiadający potrzebom ukraińskiej gospodarki. Na stronie www.paih.gov.pl zainteresowane firmy mogą wypełnić formularz zgłoszeniowy, który jest pierwotną podstawą do kontaktu z firmami dla PAIH.

Pożyczka antyinflacyjna

Agencja Rozwoju Przemysłu wprowadziła do oferty pożyczkę antyinflacyjną z gwarancją Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego. Mali i średni przedsiębiorcy mogą pożyczyć do 10 mln zł na okres nawet dziesięciu lat. Pożyczka Antyinflacyjna dostępna jest w dwóch wariantach. Pierwszy to pożyczka inwestycyjna z przeznaczeniem na sfinalizowanie realizowanej inwestycji (pokrycie deficytu przekroczenia budżetu inwestycji z powodu np. skokowego wzrostu cen materiałów budowlanych). Drugi to pożyczka obrotowa z przeznaczeniem na bieżącą działalność przedsiębiorcy. Aby firma mogła skorzystać z Pożyczki Antyinflacyjnej musi prowadzić działalność na terenie Polski powyżej 12 miesięcy. Więcej: arp.pl.

Wsparcie PFR

Wzwiązku z sytuacją w Ukrainie, Polski Fundusz Rozwoju wspólnie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwem Rozwoju i Technologii, uruchomił specjalną infolinię dla firm z Polski działających na rynkach wschodnich. Dzwoniąc na numer infolinii +48 22 703 43 53 przedsiębiorcy otrzymają informacje m.in. na temat sankcji nałożonych na Federację Rosyjską i Białoruś, w tym sankcji sektorowych, technologicznych oraz towarów podwójnego przeznaczenia. Ponadto PFR wdraża działania wspierające dla firm działających na rynkach wschodnich, takie jak m.in. Poland Business Harbor czy Coworking Ukraina. Infolinia czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 08:00 do 17:00.

Wyniki eksportu

Główny Urząd Statystyczny zaprezentował dane o obrotach towarowych handlu zagranicznego w okresie styczeń – wrzesień 2022 roku. Według informacji zawartych w raporcie, eksport ogółem w pierwszych dziewięciu miesiącach 2022 roku wyniósł 251,9 mld EUR, co stanowiło wartość o 20,3% wyższą niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. W okresie styczeń – sierpień eksport był wyższy niż przed dwunastoma miesiącami o 19,9%. Doskonale prezentują się w dziewięciu pierwszych miesiącach roku zwłaszcza wyniki wypracowane z krajami wysokorozwiniętymi spoza UE (29,5 mld EUR – poziom wyższy niż przed rokiem o 23,0%) np. do Wielkiej Brytanii (12,4 mld EUR wzrost o 19,1%) i do USA (7,5 mld EUR wzrost o 36,7%). Do krajów Europy Środkowo-Wschodniej wyeksportowano w dziewięciu pierwszych miesiącach roku 2022 towary na kwotę 11,6 mld EUR (spadek o 1,5%). Eksport do krajów rozwijających wyniósł 19,9 mld EUR i okazał się wyższy niż przed rokiem o 19,3%.

Nagrody Państwowej Inspekcji Pracy

15 listopada 2022 r., podczas uroczystej gali w zielonogórskiej „Palmiarni” podsumowano projekty prewencyjno-promocyjne, realizowane w bieżącym roku przez Okręgowy Inspektorat Pracy.

W trakcie uroczystości wyróżniono laureatów konkursów „Pracodawca - organizator pracy bezpiecznej”, „Buduj bezpiecznie” oraz najaktywniejszych społecznych inspektorów pracy. Ponadto za podjęte przez lubuskie firmy działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa pracy, przedsiębiorcom – laureatom programu prewencyjnego wręczono Dyplomy Państwowej Inspekcji Pracy.

W ramach konkursu „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej” w kategorii firm zatrudniających do 50 pracowników zwyciężyła firma „GOBIT” Violetta Panasiuk-Strzyżewska przed spółką „BUDMAX” Sp. z o.o. W kategorii zakładów zatrudniających od 51 do 250 pracowników pierwsze miejsce zajął „HOLDING - ZREMB Gorzów” S.A. Oddział „OCYNKOWNIA DREZDENKO”, a w kategorii zakładów zatrudniających po-

wyżej 250 pracowników zwyciężcą okazał się „I.M.C. Engineering Poland” Sp. z o.o. z Gorzowa.

Wręczono również nagrody w konkursie „Buduj bezpiecznie”. Pierwsze miejsce zajęła spółka BUDIMEX SA wyróżniona za budowę parkingu wielopoziomowego w Zielonej Górze. Na drugim miejscu uplasowała się fir-

ma GOLDBECK Sp. z o.o. nagrodzona za budowę Panattoni Neon Iłowa, a trzecie miejsce przypadło PPUH DREW-PLAST Dariusz Mazowiecki wyróżnionemu za rozbudowę budynków dydaktycznych i infrastruktury technicznej w Gorzowie Wielkopolskim.

(KL)

Startuje konkurs Teraz Polska

Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego zainaugurowała 33. edycję Konkursu „Teraz Polska”. Przyjmowanie wniosków konkursowych potrwa do 31 stycznia 2023 roku.

Tegoroczna edycja Konkursu została przeprowadzona w trzech kategoriach: dla produktów, usług oraz przedsięwzięć innowacyjnych. Głównym kryterium stosowanym przez ekspertów przy ocenie zgłoszeń jest jakość produktu (usługi). Dzięki temu szansę na wygraną w Konkursie „Teraz Polska” mają reprezentanci wszystkich firm, niezależnie od wielkości i skali działania.

Laureaci Konkursu otrzymają prawo do umieszczania na produktach i usługach Godła „Teraz Polska” – znaku, który jest postrzegany jako symbol najwyższej jakości. Będą mogli również wykorzystywać znak

„Teraz Polska” w kampaniach reklamowych oraz działaniach promocyjnych firmy a także brać udział w akcjach promocyjnych organizowanych przez Fundację.

Uroczyste zakończenie Konkursu „Teraz Polska” odbędzie się w maju 2023 roku. Podczas Gali w Warszawie przedstawiciele nagrodzonych firm odbiorą statuetki „Teraz Polska”.

Aby zgłosić się do Konkursu „Teraz Polska” należy:

- przesłać do Fundacji wypełnioną ankietę rejestracyjną (dostępna na stronie www.terazpolskafirma.pl)
- następnie do dnia 31 stycznia 2023 roku

przesłać do Fundacji wypełnioną ankietę weryfikacyjną

- wnieść opłaty konkursowe (rejestracyjną i weryfikacyjną).

Po przesłaniu do Fundacji wypełnionej ankiety rejestracyjnej, każda z firm otrzyma ankietę weryfikacyjną. Informacje w niej zawarte będą stanowiły podstawę do dokonania oceny przez Komisję Ekspertów. Wypełnioną ankietę weryfikacyjną należy odesłać do Fundacji do dnia 31 stycznia 2023 roku. Przyjęcie wniosku weryfikacyjnego związane jest z dokonaniem przez firmę opłaty weryfikacyjnej. Jej wysokość jest uzależniona: dla firm produkcyjnych – od ilości osób zatrudnionych, dla firm usługowych – od przychodu netto firmy w roku 2021.

Szczegółowe informacje dotyczące Konkursu „Teraz Polska” oraz regulamin znajdują się na stronie www.terazpolska.pl.

(TM)

Stajemy się nowoczesną instytucją

O działaniach podejmowanych w mijającym roku przez ZUS oraz planach na kolejny rok rozmawiamy z Dariuszem Obiegło, dyrektorem gorzowskiego oddziału ZUS.

- Jak ocenia Pan bieżący rok w zakresie funkcjonowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych?

- Ciężko to jednoznacznie określić. Nigdy nie jest tak łatwo i prosto, jak byśmy chcieli. Z całą odpowiedzialnością mogę powiedzieć, że był to rok bardzo intensywny dla Zakładu, rok wyzwań i wyczerpania sił. Trochę się już do tego przyzwyczailiśmy, bo ostatnie lata to okres dynamicznych zmian i nowych zadań powierzonych ZUS-owi.

- Wspomina Pan o zmianach. Pamiętamy początek roku i od razu na myśl nasuwa się hasło „Polski Ład”. Czy to było największe wyzwanie ostatnich miesięcy?

- „Polski Ład” stanowił dla nas duże wyzwanie. Nie wiem czy największe, ale na pewno jedno z większych, jakie mieliśmy w ZUS w ciągu ostatnich kilku lat. Działania informacyjne rozpoczęliśmy już w grudniu ubiegłego roku i prowadziliśmy je przez cały kwartał tego roku. Wspólnie z Krajową Administracją Skarbową organizowaliśmy webinaria, dyżury ekspertów. Staraliśmy się dotrzeć do wszystkich płatników z terenu działania naszego oddziału. Kontaktowaliśmy się mailowo, telefonicznie. Ważnym dla nas było to, żeby informacja o działaniach dotarła do jak największego grona odbiorców.

- W tym czasie wybuchła wojna i jako Zakład wykonali Państwo ogromną pracę na rzecz uchodźców z Ukrainy.

- My realizujemy zadania, które powierza nam ustawodawca. Nie ukrywam, że realizacja świadczeń dla uchodźców z Ukrainy była trudnym zadaniem, przede wszystkim ze względu na barierę językową i tempo napływu nowych świadczeniobiorców. Ale mimo wszystko uważam, że podołaliśmy temu zadaniu. Już po kilku dniach od wybuchu wojny na naszej stronie internetowej pojawiły się pierwsze komunikaty w języku ukraińskim, co znacznie ułatwiło działania.

Dodatkowo Zakład wspierał osoby z Ukrainy poprzez zbiórki darów, udostępnienie bazy noclegowej jaką dysponuje.

- Napływ obywateli Ukrainy zmienił rynek pracy...

- Z tego powodu organizujemy szkolenia online w tej tematyce, a 24 listopada wspólnie z Państwową Inspekcją Pracy i Powiatowym Urzędem Pracy w praktycznych aspektach omawialiśmy temat zatrudniania cudzoziemców. Całe wydarzenie zorganizowaliśmy we współpracy z Zachodnią Izłą Przemysłowo-Handlową. Wierzę, że uczestnicy tego spotkania wynieśli cenne informacje, które w znaczny sposób ułatwią pracodawcom procedurę zatrudniania osób spoza granic Polski.

- Jak was oceniają klienci?

- Z badań CBOS wynika, że ZUS zyskuje w oczach Polaków. Bardzo nas to cieszy, staramy się, żeby nasza instytucja była pozytywnie postrzegana. Myślę, że na tę opinię ma duży wpływ to, że stajemy się nowoczesną instytucją. W tym roku Platforma Usług Elektronicznych (PUE ZUS) obchodziła swoje 10-lecie. Rozwijamy e-urząd, jesteśmy coraz bardziej dostępni cyfrowo. Idziemy w kierunku elektronicznej automatyzacji procesów. Zmiany w prawie nakładają obowiązek założenia konta na PUE ZUS przez wszystkich płatników składek. To umożliwi załatwianie spraw w ZUS online – w dowolnym miejscu i czasie. Od kilku dni dostępna jest pierwsza aplikacja mobilna ZUS – mZUS. Aplikacja umożliwia między innymi szybki dostęp do informacji i wniosków o świadczenia dla rodziny. Dzięki niej można w prosty sposób złożyć wniosek o świadczenia 500+ i 300+, sprawdzić status wysłanych wniosków, czy też odczytać wiadomości, które pojawiają się na profilu PUE ZUS. Aplikacja jest darmowa i można z niej korzystać na urządzeniach mobilnych z systemami operacyjnymi Android i iOS.

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

- Dziękując za rozmowę wyrażamy nadzieję, że przedsiębiorcy będą mogli liczyć na wsparcie z Państwa strony przy okazji kolejnych, mniejszych czy też większych zmian w prawie.

- Oczywiście. Jesteśmy do Państwa dyspozycji w naszych jednostkach, na webinarach, szkoleniach stacjonarnych czy innych wydarzeniach, które organizujemy bądź w których uczestniczymy. Zachęcam do odwiedzenia naszej strony www.zus.pl, tam zainteresowani znajdą informacje o szkoleniach i wydarzeniach, które organizuje Zakład.

Rozmawiali:

Jarosław Libelt i Tomasz Molski

Zbliżają się problemy

Obecna sytuacja gospodarcza zarówno w Polsce jak i na świecie jest bardzo dynamiczna. Nie inaczej jest w naszym regionie. O tym, jak wygląda województwo lubuskie w ujęciu statystycznym i jakie z tych danych możemy wyciągnąć wnioski na przyszłość rozmawiamy z dyrektorem Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze Romanem Fedakiem.

- Proszę wskazać główne bariery prowadzenia działalności gospodarczej w Lubuskim wynikające z prowadzonych przez Państwo badań i analiz.

- Bieżąca sytuacja gospodarcza w województwie lubuskim prezentowana w naszych opracowaniach i publikacjach wykazuje, że zarówno produkcja sprzedana przemysłu (wzrost o 16 proc.), produkcja budowlano-montażowa (wzrost o 29 proc.) oraz sprzedaż detaliczna i hurtowa (wzrost odpowiednio o 0,4 proc. i 18,0 proc.) przedstawia się stabilnie. Stosunkowo optymistycznie przedstawia się również nasz rynek pracy, odnotowując bardzo niską stopę bezrobocia (4,2 proc.), przy jednoczesnym wzroście poziomu zatrudnienia (120 tys. Pracowników – wzrost o 0,5 proc.) oraz wzroście przeciętnego wynagrodzenia (kwota 6081 zł., wzrost o 17 proc.).

Niemniej jednak pytania wyprzedzające (prognostyczne) zadawane w ramach naszego badania specjalizacyjnego tj. koniunktury gospodarczej i przewidywania biznesu sugerują zbliżające się i narastające problemy prowadzenia działalności gospodarczej. Główne bariery identyfikowane przez kierujących firmami wszystkich badanych przez nas branż to: rosnące koszty zatrudnienia, przy rów-

noczesnych brakach wykwalifikowanych pracowników, a następnie zbyt wysokie obciążenia na rzecz budżetu. Nacisk kładzie się również na niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawa, a także wysoką niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej.

- Jaki jest ogólny klimat koniunktury gospodarczej w Lubuskim w ostatnich miesiącach?

- Odpowiadając na poprzednie pytanie wspominałem o naszym autorskim, ogólnopolskim badaniu specjalizacyjnym tj. badaniu koniunktury gospodarczej dla czterech obszarów działalności gospodarczej w: przemyśle, budownictwie, handlu i usługach. W cyklach miesięcznych gromadzimy i opracowujemy subiektywne dane i odczucia ok. 20 tys. kierujących firmami prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie całego kraju. Stały zestaw pytań (których część przekazujemy do Komisji Europejskiej) dotyczących ogólnej kondycji ekonomicznej firmy, kosztów finansowania i barier działalności, opracowywany jest w celu określenia zarówno bieżącej kondycji firmy, jak również prognozowania bliższej i dalszej przyszłości. Ten w miarę stały zestaw danych uzupełniamy również o zjawiska mogące mieć znaczący wpływ na działalność gospodarczą. Dla przykładu już w kwietniu 2020 r. wprowadziliśmy uzupełniające pytania o wpływ pandemii COVID-19 na działalność, a w kwietniu br., po wybuchu wojny w Ukrainie 24 lutego br. pytaliśmy podmioty o skutki wojny na funkcjonowanie firmy. Odnosząc się do bieżących danych to w końcówce tego roku większość przedsiębiorców ocenia koniunkturę gorzej niż we wcześniejszych okresach. Negatywne odczucia wiążą oni przede wszystkim ze wzrostem cen materiałów, surowców i komponentów, a także usług. Obawy budzą także rosnące koszty finansowania i zatrudnienia. Najwyższe pogorszenie ocen

odnotowuje się w podmiotach zajmujących się zakwaterowaniem i gastronomią. Odpowiadając wprost na pytanie o ogólny klimat koniunktury w badanych przez Urząd sektorach utrzymuje się on na bardzo niskim poziomie (25,5 proc. - w skali +50 – 50 proc.). Pozytywnie ogólny klimat koniunktury oceniały jedynie jednostki z sekcji informacji i komunikacji.

- Czy ogromny wpływ obywateli Ukrainy w wyniku wojny w Ukrainie ma odzwierciedlenie we wskaźnikach w ramach prowadzonych przez Państwo badań i analiz? (jeżeli tak to w jakich?)

- Wspominałem wcześniej o komponencie ukraińskim w naszych badaniach koniunktury. Wśród przedsiębiorców udzielających odpowiedzi na dodatkowe pytania najczęściej pojawiały się zdania, że trwająca wojna nie powoduje znacząco negatywnych skutków lub stanowiła nieznaczne zagrożenie funkcjonowania ich firm. Niemniej jednak, biznes obserwując uważnie sytuację za naszą wschodnią granicą odczuwa pewne zagrożenia i najczęściej sygnalizują je szefowie przedsiębiorstw budowlanych i przemysłowych. Wiążą je głównie z odptywem wykwalifikowanych pracowników z Ukrainy. Pewne problemy przewidują również w kwestii wzrostu kosztów działalności, zakłóceń łańcucha dostaw i ewentualnego spadku poziomu sprzedaży, a tym samym przychodów.

- Jakie wnioski płyną dla lubuskiego rynku pracy w świetle przeprowadzonego w 2021 r. Narodowego Spisu Powszechnego?

- Wyniki NSP 2021 potwierdzają obserwowany od lat proces wyludniania się województwa lubuskiego. W dniu 31 marca 2021 r. populacja województwa, po raz pierwszy od czasu jego powołania spadła poniżej 1 mln. i liczyła 991,2 tys. osób i była o 31,6 tys. (tj. o 3,1%) mniejsza niż w 2011 r.

Niekorzystne zmiany liczby ludności są przede wszystkim wynikiem zmniejszającego się, a w ostatnich latach ujemnego, przyrostu naturalnego, powodowanego m.in. niską dzietnością. Od 2011 r. współczynnik dzietności w regionie oscyluje blisko progu skrajnie niskiej płodności, nie gwarantującej prostej zastępowalności pokoleń. Na wyludnianie się województwa istotnie wpływa także ujemne saldo migracji. Dodatkowo malejący odsetek dzieci i młodzieży, starzenie się ludności w wieku produkcyjnym i coraz większy udział ludności w wieku poprodukcyjnym stanowią stały, obserwowany od ponad trzech dekad trend.

Wyzwaniem m.in. dla rynku pracy jest potwierdzony wynikami spisu intensywny proces starzenia się ludności, przejawiający się rosnącym udziałem ludności ze starszych grup wieku w populacji ogółem. Według wyników NSP 2021, w końcu marca 2021 r. 18,6% populacji stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej (wobec 11,8% w końcu marca 2011 r. wg wyników NSP 2011). Dodatkowo w grupie tej co piąta osoba ma 80 lat lub więcej.

Istotne dla prowadzenia działalności gospodarczej dane dotyczące ludności według ekonomicznych grup wieku wskazują na znaczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (59/64 lata i więcej) – o 41,7% i spadek liczby osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) – o 12,5%. W efekcie zwiększył się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w populacji ogółem (o 7,1 p. proc. do 22,4%), co oznacza, że co najmniej co piąta osoba w województwie jest w wieku poprodukcyjnym. Jednocześnie zmniejszył się odsetek osób w wieku

produkcyjnym (o 6,4 p. proc. do 59,3%). Następnym tego jest wyraźny wzrost obciążenia demograficznego ludności aktywnej zawodowo osobami pozostającymi poza rynkiem pracy. W 2021 r. w województwie lubuskim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 69 osób w wieku nieprodukcyjnym; w 2011 r. wskaźnik ten wyniósł 52 i był jednym z najniższych w kraju.

Jednym z niewielu pozytywów lubuskiego rynku pracy w kontekście spisowym jest fakt, że zmniejszeniu się populacji towarzyszył wzrost liczby pracujących do 428,1 tys. osób, tj. o 9,4%. Znamienny jest przy tym prawie 4-krotny wzrost i aktywizacja pracujących w wieku poprodukcyjnym (do 34,5 tys. osób). Liczba pracujących w wieku produkcyjnym wzrosła w ciągu dekady o 2,9% i wyniosła 393,1 tys.

- Urząd Statystyczny obchodzi w tym roku Jubileusz 60-lecia. Na czym polegają główne różnice w prowadzeniu badań oraz funkcjonowaniu instytucji kierowanej przez Pana, które zapewne wystąpiły na przestrzeni tych sześciu dekad – od momentu powstania, po chwilę obecną?

- 60 lat to szmat czasu! Nie tylko w życiu człowieka, lecz także każdej instytucji, zwłaszcza instytucji administracji publicznej. Od czasu powołania Urzędu w 1962 r. przez PRL-owską Ustawę o organizacji statystyki państwowej, doświadczyliśmy kilku reform ustrojowych oraz administracyjnych. By nie sięgać zbyt głęboko – ostatnią ustrojową w 1989 r., natomiast administracyjną w 1999 r. i podział kraju na 16 województw.

Natomiast w kwestii funkcjonowania

statystyki określiłbym to prosto i skrótowo: od liczydła i ręcznych sumatorów, papieru i ołówka, potem kalkulatorów i pierwszych komputerów „ODRA” i „MERA”, następnie mikrokomputery i modemy, by dojść obecnie do najnowszych technologii i cyfryzacji. Internetowy Portal Sprawozdawczy, tablet, smartfon, bazy danych oraz praca zdalna, to codzienna rzeczywistość każdego statystyka. Wykorzystując te nowoczesne narzędzia nasz Urząd posiada od 2009 r. ogólnopolską specjalizację tj. badanie: koniunktur gospodarczych (dla: przemysłu, budownictwa, handlu i usług) oraz od 2012 r. koniunktury w rolnictwie. O ich interesujących wynikach wspomniano we wcześniejszych pytaniach. Realizując priorytetowe założenie funkcjonowania statystyki wojewódzkiej tj. „Urzędu Statystycznego jako centrum wiedzy o regionie” z powodzeniem współpracujemy i odpowiadamy na zapotrzebowanie informacyjne administracji rządowej, samorządowej, środowiska naukowego, pracodawców i przedsiębiorców, także ośrodków zagranicznych oraz mediów.

Ale statystyka to nie tylko poziom zorganizowania, czy też nowoczesne urządzenia i różnorodna prezentacja efektów badań, lecz głównie ludzie. Nasi pracownicy kierujący się zawsze dewizą: „Wiarygodności – Rzetelności – Niezależności”. Przez minione sześć dekad przewinęło się ich sporo przez Urząd i tym już byłym, a także obecnie pracującym serdecznie dziękuję!

- My też dziękujemy za spotkanie.

**Rozmawiali:
Jarosław Libelt i Tomasz Molski**

Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce, czyli jak nie zgubić się w labiryncie przepisów

Wojna na Ukrainie, sytuacja gospodarcza w Polsce i na świecie, te wszystkie okoliczności mają bezpośredni lub pośredni wpływ na polski rynek pracy a w szczególności na dynamikę i procedury zatrudniania cudzoziemców w Polsce.

Kiedy po 24 lutego bieżącego roku do Polski zaczęli napływać obywatele Ukrainy uciekający przed zbrojną agresją Rosji, rozpoczęły się prace dotyczące prawnego uregulowania sytuacji pobytowej oraz możliwości pracy tych osób w Polsce. Jednocześnie z końcem stycznia weszły w życie znowelizowane przepisy dotyczące zatrudnienia cudzoziemców. Zbliża się koniec roku a w przygotowaniu jest kolejna nowelizacja specustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa a także całkowicie nowa ustawa o zatrudnianiu cudzoziemców. Takie natężenie nowych i zmieniających się z dużą częstotliwością regulacji prawnych dotyczących zatrudniania cudzoziemców tworzy niesprzyjające warunki dla potencjalnych pracodawców, którzy muszą odnaleźć się w labiryncie przepisów i znaleźć bezpieczne wyjście w danej sytuacji.

Zatrudnianie cudzoziemców – czyli od czego zacząć?

Analizując kwestie legalnego zatrudnienia cudzoziemców należy mieć na uwadze fakt, iż pojęcie cudzoziemca jest bardzo szerokie, gdyż obejmuje również obywateli innych krajów UE lub EOG. W przedmiotowym artykule skupimy się jednak na cudzoziemcach definiowanych w Ustawie o cudzoziemcach, czyli obywatelach tzw. krajów trzecich. Przygotowując się do zatrudnienia cudzoziemców, polska firma powinna rozpocząć od

analizy dokumentów przedstawionych przez potencjalnego pracownika/zleceniobiorcę. Nie bez znaczenia jest również obywatelstwo danego cudzoziemca. Inna bowiem procedura będzie obowiązywała w przypadku gdy będziemy zatrudniać obywatela Ukrainy, który przybył do Polski po 24 lutego w związku z wojną na Ukrainie a inna gdy kandydatem do pracy będzie np. obywatel Gruzji lub Indii.

Legalny pobyt - klucz do legalnego zatrudnienia

Podstawowym dokumentem, od którego powinniśmy rozpocząć analizę możliwości legalnego zatrudnienia cudzoziemca jest jego dokument pobytowy. Cudzoziemiec, aby podjąć legalną pracę w Polsce, musi legalnie przebywać w naszym kraju, w innym przypadku jego zatrudnienie na podstawie umowy o pracę czy też umowy cywilnoprawnej nie będzie możliwe i będzie traktowane jako nielegalne zatrudnienie, nawet w przypadku, gdyby posiadał on dokumenty umożliwiające pracę w Polsce jak np. oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi czy zezwolenie na pracę.

W kontekście legalnego pobytu cudzoziemców należy wskazać, iż pobyt cudzoziemca w Polsce może mieć różne podstawy prawne. W ramach ruchu bezwizowego, posługując się ważnym paszportem biometrycznym obywatele takich krajów jak Ukraina, Gruzja czy Mołdawia mogą przebywać w Polsce oraz w strefie Schengen przez okres

90 dni w ciągu 180 dni. Dokumentem bardzo często wykorzystywanym w kontekście legalizacji pobytu jest wiza, której podstawą wydania są określone dokumenty przedstawione przez cudzoziemca np. zezwolenie na pracę, Karta Polaka, lub inne dokumenty będące podstawą wydania danej wizen. Warto w tym przypadku zaznaczyć, iż pobyt cudzoziemca w oparciu o dokument wizowy ma swój limit czasowy uzależniony od rodzaju wizen (krajowej lub Schengen) a także okresu ważności wizen i liczby dni pobytu w ramach ważności danej wizen. Kolejnym dokumentem, który umożliwi cudzoziemcowi legalny pobyt w Polsce jest zezwolenie na pobyt czasowy. Podstawę wydania zezwolenia na pobyt czasowy mogą stanowić różne okoliczności m.in. praca, nauka, prowadzenie działalności gospodarczej, zawarcie związku małżeńskiego, połączenie z rodziną przebywającą w Polsce i wiele innych. Najczęściej wybieraną podstawą wnioskowania o zezwolenie pobytowe jest praca. Wówczas uzyskanie takiego dokumentu legalizuje nie tylko pobyt samego cudzoziemca, ale również pracę na rzecz określonego, wskazanego w decyzji administracyjnej podmiotu. Należy w tym przypadku podkreślić, iż wydanej decyzji tj. zezwoleniu na pobyt czasowy i pracę towarzyszy wydana cudzoziemcowi tzw. Karta Pobytu, która jest dokumentem pozwalającym zidentyfikować cudzoziemca a także często zawiera dodatkowe adnotacje jak np. dostęp do rynku pracy. Niestety bardzo

często przedsiębiorcy, którzy nie mają doświadczenia i znajomości przepisów dotyczących zatrudnienia cudzoziemców, podejmują współpracę z cudzoziemcem legitymującym się jedynie wspomnianą wcześniej Kartą Pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” de facto naruszając przepisy dotyczące legalnego zatrudnienia cudzoziemca. Należy bowiem pamiętać, iż cudzoziemiec posiadający zezwolenie na pobyt czasowy i pracę jest zasadniczo związany jego treścią, oznacza to m.in., że powinien i może wykonywać pracę tylko dla podmiotu wskazanego w takim dokumencie. Ewentualna zmiana podmiotu powierzającego pracę powinna nastąpić poprzez złożenie wniosku o zmianę zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w zakresie podmiotu powierzającego pracę. Wniosek składa cudzoziemiec, gdyż to on jest stroną postępowania w tym zakresie. Warto dodać, iż zmiana podmiotu powierzającego pracę, a nie aplikowanie o całkowicie nowe zezwolenie na pobyt i pracę to wynik nowelizacji przepisów ze stycznia tego roku.

Legalna praca – legalne zatrudnienie

Można powiedzieć, że legalne zatrudnienie cudzoziemca jest jak stanie na dwóch nogach, gdzie jedna to legalny pobyt a druga to dokument uprawniający do legalnej pracy w Polsce. W przypadku legalizacji pracy cudzoziemca stroną postępowania administracyjnych jest podmiot powierzający wykonywanie pracy, oznacza to, że to przyszły pracodawca musi rozpoznać jaki rodzaj dokumentu będzie właściwy do zatrudnienia danego cudzoziemca. Wśród możliwych rozwiązań przyszły pracodawca ma do dyspozycji oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, zezwolenie na pracę. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy jest wyjątkiem od zasady posiadania zezwolenia na pracę przy zatrudnieniu cudzoziemców. Jest to procedura uproszczona, gdyż wydanie dokumentu uprawniającego do świadczenia pracy następuje bardzo szybko i pozwala pracować cudzoziemcowi u danego pracodawcy przez okres 24 miesięcy, okres ten został wydłużony właśnie w ramach nowelizacji z początku tego roku. Rejestracja oświadczenia odbywa się przez stronę www.praca.gov.pl. Istotnym ograniczeniem możliwości stosowania tego typu dokumentu legalizującego pracę cudzoziemców jest zakres podmiotowy, dotyczy on bowiem tylko obywateli pięciu krajów a mianowicie:

Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Armenii. W przypadku obywateli Rosji w ostatnich dniach doszło do zmiany przepisów i wykluczenia z kategorii państw, których obywatele mogą korzystać z przywileju uproszczonej procedury zatrudnienia.

Innym dokumentem uprawniającym do zatrudnienia przez polskiego pracodawcę jest zezwolenie na pracę. Tu procedura jest bardziej wymagająca a i liczba możliwych rodzajów zezwoleń jest większa. Najpopularniejsze, czyli zezwolenie typu A to zezwolenie na pracę dla cudzoziemca wykonującego pracę na terytorium Polski na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zezwolenie może być wydane na okres 3 lat a następnie może zostać przedłużone. W wyniku styczniowej nowelizacji przepisów, zwiększenie liczby godzin pracy lub wymiaru czasu pracy nie będzie już wymagało nowego zezwolenia na pracę, podobnie będzie w przypadku zmiany nazwy stanowiska pracy przy jednoczesnym zachowaniu zakresu obowiązków.

Analizując przedłożone przez cudzoziemca dokumenty lub jego sytuację prawną możemy również rozważyć zatrudnienie bez konieczności posiadania dokumentów legalizujących pracę. Istnieje bowiem wiele przypadków, w których powierzenie pracy cudzoziemcowi nie wymaga od podmiotu zatrudniającego występowania o zezwolenie na pracę czy rejestracji oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, ma to miejsce np. w sytuacji gdy zamierzamy zatrudnić studenta studiów stacjonarnych w Polsce lub absolwenta takich studiów, podobnie będzie w sytuacji gdy cudzoziemiec posiada np. zezwolenie wydane w związku z zawarciem związku małżeńskiego z obywatelem Polski lub cudzoziemca posiadającego Kartę Polaka. Należy jednak pamiętać, że nawet w przypadku, gdy dokument legalizujący pracę w Polsce nie jest wymagany, cudzoziemiec musi posiadać dokument legalizujący pobyt w Polsce.

Obywatel Ukrainy – uproszczone procedury, ale czy na pewno?

Do 24 lutego bieżącego roku obywatele Ukrainy, podejmowali pracę oraz przebywali w Polsce zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, które odnosiły się również do obywateli innych krajów trzecich, okoliczności ataku zbrojnego Rosji na Ukrainę diametralnie zmieniły te okoliczności. W wyniku masowego napływu obywateli Ukrainy do Polski, ustawą z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym, ustanowiono podstawy prawne do legalnego pobytu dla obywateli Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych ze strony Rosji zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju pochodzenia. Przedmiotowa ustawa reguluje wiele kwestii w tym między innymi zasady pobytu i podejmowania pracy przez obywateli Ukrainy, którzy opuścili swój kraj po 24 lutego. Zgodnie z postanowieniami ustawy pobyt obywateli Ukrainy jest legalny przez okres 18 licząc od 24 lutego, a legalizacja pracy wymaga od

podmiotu powierzającego pracę powiadomienia o tym urzędzie pracy w terminie 14 dni od podjęcia pracy przez cudzoziemca. Powiadomienia dokonujemy przez stronę www.praca.gov.pl. Warto również podkreślić, iż obywatel Ukrainy, przybywający do Polski po 24 lutego powinien dokonać rejestracji swojego pobytu w terminie 90 dni od przybycia (zgodnie z planowaną nowelizacją specustawy termin ten ma zostać skrócony do 30 dni). W tym celu cudzoziemiec powinien w dowolnym urzędzie gminy złożyć wniosek o nadanie numeru PESEL. Numer PESEL dla takiego cudzoziemca będzie zawierał oznaczenie UKR. Warto zwrócić uwagę, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami obywatele Ukrainy przybywający do Polski po 24 lutego zgodnie z zapisami specustawy mogą wnioskować o wydanie dokumentów pobytowych dopiero po upływie 9 miesięcy pobytu w Polsce, tu jednak należy dodać, iż

zgodnie z procedowanymi zmianami specustawy możliwość złożenia takiego wniosku ma zostać zniesiona.

O ile pobyt i zatrudnienie obywateli Ukrainy, którzy wjechali do Polski po 24 lutego wydaje się być jasno opisany w przepisach specustawy, to podejmowanie czy kontynuowanie pracy przez obywateli Ukrainy, którzy przebywali w Polsce przed 24 lutego i kontynuują swój pobyt w Polsce często wymaga dokładnego wyjaśnienia. Przepisy specustawy stanowią na dziś, iż zarówno ważność wizy lub zezwolenia na pobyt których termin upływa po 24 lutego przedłuża się do 31.12.2022 natomiast pobyt m.in. obywateli Ukrainy którzy przebywali przed 24 lutego w Polsce w ramach ruchu bezwizowego wydłuża się o 18 miesięcy, podobnie jak pobyt osób, które wjechały do Polski na podstawie tzw. zgodny komendanta placówki Straży Granicznej. Praca obywateli Ukrainy,

którzy kontynuują swój pobyt w Polsce po 24 lutego może być podejmowana zarówno na zasadzie powiadomienia, oświadczenia o powierzeniu pracy lub zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, należy jednak zauważyć, iż w tym ostatnim przypadku urząd wojewódzki wydający takie zezwolenie wskaże w jego treści tylko uprawnienie pobytowe, gdyż w zakresie uprawnienia do pracy w Polsce obowiązują przepisy specustawy, które zwalniają obywateli Ukrainy z takiego obowiązku. Problematyczne w tym wydają się tu różne terminy ważności uprawnień pobytowych, dlatego też w najnowszej nowelizacji specustawy proponuje się ustalenie jednej daty przedłużenia w/w dokumentów pobytowych a mianowicie 24 sierpnia 2022.

Jak można zauważyć, zatrudnianie cudzoziemców wymaga nie tylko znajomości właściwych przepisów, ale również odpowiedniego ich zastosowania w praktyce, dlatego bardzo istotne jest, aby podmioty, które zamierzają zatrudnić cudzoziemców stale monitorowały stan prawny w zakresie procedur i wymagań dotyczących pobytu i pracy cudzoziemców w Polsce.

(Stan prawny na dzień 16.11.2022)

Łukasz Żak

BIURO LEGALIZACJI DOKUMENTÓW EKSPORTOWYCH

T: 576 550 350 E: m.mlynarczyk@ziph.pl

„AKTYWNI +” to strzał w dziesiątkę!

Co może łączyć projektowanie ubrań z lampką pachnącą pomarańczami? Z jakim wyzwaniem mierzą się projektanci bazy księżycowej? Czy możemy zmniejszyć ilość odpadów powstających przy produkcji elementów konstrukcyjnych? Jak połączyć smartfona lub iPhone'a z laptopem i projektorem? Czy smartfonem można otworzyć bramę garażową? Co wspólnego ma telefon, smartfon, iPhone i kamera? To szereg pytań, które stały się motywem przewodnim warsztatów „Praktyczne umiejętności cyfrowe dla wyzwań wieku 60+”, realizowanych w ramach projektu „Aktywni Plus w Gorzowie. Zwiększenie kompetencji cyfrowych osób starszych i kształtowanie postaw sprzyjających wykorzystywaniu nowych technologii cyfrowych w życiu codziennym.”

tera, laptopa, tabletu, projektora, łączenia ich w sieć. Poznali także funkcjonalności iPhone'a i smartfona, w tym możliwości wykorzystywania różnorodnych komunikatorów do nawiązywania połączeń fonicznych i wizyjnych. Dowiedzieli się również o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu, możliwościach eksploatacyjnych i zasadach działania Smart Dom, czyli systemów i urządzeń automatyki domowej opartych na sieci WI-FI.

modeli 3D, a następnie podjęli próby dokonania samodzielnego wydruku.

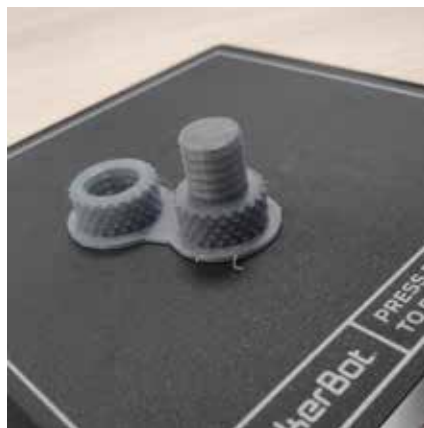
Przed „Aktywnymi +” kolejne zajęcia, podczas których w ramach działania „od projektu do efektu” będą projektować zindywidualizowane modele, a następnie je drukować.

Mamy nadzieję, iż już niedługo będziemy mogli zobaczyć efekty ich pracy.

Fundacja Rozwoju Efektywnej Edukacji

Powyższy projekt jest realizowany przez Fundację Rozwoju Efektywnej Edukacji FREE, którego celem jest zwiększenie umiejętności osób 60+ w zakresie posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów.

Uczestnicy warsztatów sukcesywnie zdobywają wiedzę i praktyczne umiejętności z zakresu wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnej w życiu codziennym, poznali zasady obsługi kompu-

„Aktywni +” dzięki uczestnictwu w warsztatach 'Praktyczne umiejętności cyfrowe dla wyzwań wieku 60+' poznali również możliwości wykorzystywania mikrokontrolerów i drukarek 3D, dowiedzieli się jakie istnieją technologie druku 3D i gdzie znajdują one zastosowanie.

Warsztaty to nie tylko teoria, ale przede wszystkim praktyka. Uczestnicy eksplorowali bazy gotowych projektów oraz wstępnie zapoznali się z programami do tworzenia

Mistrzowski KREDYT GOTÓWKOWY

NA WSZYSTKIE TWOJE POTRZEBY!

OPROCENTOWANIE STAŁE

9,99
%

Tylko w GBSBanku!

Jeśli ktoś mówi Ci, że kredyt gotówkowy w GBSBanku jest szybki jak Bartek Zmarzlik, to wie co mówi... bo Bartek jest piekielnie szybki na torze!

Polecam
Bartosz Zmarzlik

Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO) wynosi: 10,46%; całkowita kwota kredytu (bez kredytowanych kosztów) 10 000,00 zł, całkowita kwota do zapłaty 11 074,08 zł, oprocentowanie stałe 9,99%, całkowity koszt kredytu 1 074,08 zł (w tym: prowizja 0%; odsetki 1 074,08 zł), 24 miesięcznych ratach w wysokości 461,42 zł. Kalkulacja została dokonana na dzień 14.11.2022 r. na reprezentatywnym przykładzie. Udzielenie kredytu uzależnione jest od wyniku oceny zdolności kredytowej Klienta, natomiast ostateczne warunki kredytowania, dodatkowo od daty uruchomienia kredytu oraz terminu regulowania raty kredytowej. Niniejszy materiał ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. art. 66 Kodeksu cywilny.

GBSBank

Dołącz do znajomych

Bank Polski

 www.gbsbank.pl

Grupa BPS

3,5 miliarda wiadomości

Jak wynika z danych firm analitycznych Radicati i Statista codziennie wysyłanych jest niemal 3,5 miliarda wiadomości phishingowych. Działania z zakresu cyberbezpieczeństwa wymuszają wdrażanie nowych taktyk przez przestępców. Zdaniem ekspertów zagrożenie phishingiem nie maleje, a działania przestępców stają się coraz bardziej wyrafinowane.

Phishing to złośliwa technika mająca na celu nakłonienie osoby trzeciej do wykonania działania, którego efektem będzie kradzież danych osobowych – haseł dostępowych, numerów kart kredytowych czy dokumentów tożsamości. Wygrana na loterii, akcje charytatywne, fałszywe inwestycje lub kryptowaluty, zamknięcie konta bankowego czy wzmożone zainteresowanie określoną tematyką np. zakupami w okresie świątecznym - niemal każdy temat może być wykorzystany do oszukania potencjalnych ofiar. 91 proc. cyberataków wykorzystuje pocztę e-mail jako główny wektor. Jednak przestępcy nieustannie modyfikują sposoby swojego działania.

– Cyberprzestępcy wykorzystują podstawowe emocje i socjotechniki, aby zapewnić skuteczność swoich działań. Najczęściej wykorzystywane jest strach, powoduje on bowiem naszą instynktowną reakcję. Pierwsze kampanie phishingowe były stosunkowo łatwe do rozpoznania, zawierały liczne błędy ortograficzne czy literówki, co wynikało z niedostępności np. tłumaczy internetowych. Obecnie jednak mamy do czynienia ze skomplikowanymi działaniami, wobec których zwykła ostrożność może nie wystarczyć – komentuje Aleksander Kostuch, inżynier Stormshield.

Jednym z najczęściej stosowanych nowych mechanizmów jest typosquatting. Niski koszt hostingu strony phishingowej w domenie, której adres różni się od oryginalnej jednym znakiem powoduje, że ten model działania jest z perspektywy przestępców bardzo owocny. Szata graficzna takich serwisów jest zaprojektowana tak, że ofiary zwykle nie zdają sobie sprawy, że odwiedzają stronę phishingową. CERT Polska w 2021 roku zablokował 33 tys. takich domen, powstrzymując we współpracy z operatorami telekomunikacyjnymi blisko 4 miliony prób wejścia na strony oznaczone jako wyludzające dane. Najczęściej obserwowany phishing był związany z wyludzeniem danych logowania do Facebooka. W tym przypadku wykorzystywany był motyw weryfikacji wieku niezbędnego do obejrzenia filmu z drastycznego wydarzenia. Z kolei jak podaje raport ESET Threat Report liczba zablokowanych unikalnych phishingowych adresów URL osiągnęła w okresie maj-sierpień 2022 poziom niemal 4,7 miliona.

Kolejną rozpowszechnioną techniką jest ta wykorzystująca dołączone do treści e-maili zainfekowane bannery. Pozwala to ominąć mechanizm

filtrowania, a odbiorca otrzymuje informację, że nadawca i załącznik zostały zweryfikowane.

Linki phishingowe są również osadzone w łańcuchu linków przekierowujących, co sprawia, że filtry antyphishingowe nie mogą dotrzeć do końcowego adresu URL. Jednak prawdziwą żyłą złota dla przestępców są wycieki baz danych zawierających adresy e-mail, hasła i numery telefonów.

– *Ofiary same działają na swoją niekorzyść. Powszechnie jest stosowanie słabych haseł, dodatkowo używanych wielokrotnie na różnych kontach. W ten sposób staje się ono wytrychem otwierającym wiele drzwi. Co więcej taka wiedza pozwala przestępcom tworzyć wiarygodne scenariusze działań, przyczyniając się do nieustannej popularności phishingu oraz rozwoju nowych technik i kanałów dystrybucji* – mówi Aleksander Kostuch.

W ostatnich latach rośnie liczba ataków z wykorzystaniem SMS. Wpływ na to miały lockdowny i związany z nim rozwój handlu internetowego. Próby wyludzeń „na InPost, Allegro czy Olx”, rozpoczynające się od sms-a przychodzącego do ofiary, który informuje o niedostarczonej czy nieopłaconej paczce wciąż pozostają rozpowszechnioną praktyką. Medium chętnie wykorzystywanym przez przestępców stał się także WhatsApp czy narzędzia do komunikacji pomiędzy pracownikami, takie jak Microsoft Teams i Slack. Jedną z nowych metod jest publikacja oferty pracy zawierająca oprogramowanie szpiegujące, co umożliwia kradzież tożsamości pracownika.

Kolejną innowacją jest atak „Browser-in-the-browser” (przeglądarka w przeglądarce). To strategia polegająca na wyświetlaniu fałszywego okna przeglądarki. Ofiary klikające przycisk logowania są przekonane, że ładują nowe okno uwierzytelniania. Jest to jednak iluzja. W rzeczywistości użytkownik nie zmienia okien, a cyberprzestępca wyświetla prawidłowy adres URL, aby oszukać czujność ofiary, która następnie nieświadomie wprowadza swoje dane uwierzytelniające na stronie przestępców. Słabością tej trudnej do wykrycia techniki jest ograniczenie możliwości jej wykorzystania w telefonach komórkowych. Prawdziwe okna logowania można maksymalizować, minimalizować oraz przenosić w dowolne miejsce na ekranie. Fałszywe okna podręczne są powiązane ze stroną, na której się znajdują. Mogą poruszać się tylko w obrębie okna przeglądarki.

Jak zwracają uwagę eksperci cyberprzestępcy w coraz większym stopniu korzystają z narzędzi umożliwiających automatyzację kampanii phishingowych. Na przykład serwisy Gophish lub Sniperphish oferują gotowe do użycia szablony stron i wiadomości e-mail służących do przechwytywania wrażliwych danych. Specjaliści przewidują rozwój phishingu wskazując również na jego dalszą automatyzację i precyzję działań.

– *Dzięki technologii rozszerzania tekstu możliwe jest teraz generowanie setek e-maili, które mają tożsamy przekaz choć używają zupełnie innych słów. W związku z tym phishing prawdopodobnie zmieni modus operandi. Zamiast jednej treści adresowanej do wielu potencjalnych ofiar będziemy mieli do czynienia z wielką liczbą zróżnicowanych wiadomości, których treść zostanie dopasowana indywidualnie do ofiary* – ocenia Aleksander Kostuch, z firmy Stormshield.

Phishing - jak nie dać się złowić?

Pięć istotnych faktów:

1. Użycie dwuskładnikowej autoryzacji praktycznie uniemożliwia użycie wykradzonego loginu i hasła, nawet jeżeli fałszywa strona wygląda identycznie jak oryginalna.
2. Menadżer haseł weryfikuje adres strony i nie wprowadzi danych logowania w polach należących do nieznanego adresu internetowego, bez względu na to czy jest ona ładnie podobna do legalnej.
3. Bądźmy czujni na socjotechnikę. Minęły czasy, gdy niepoprawne językowo komunikaty na pierwszy rzut oka zdradzały oszustwo. Najczęściej wiadomości wysyła „dziwny” nadawca, a jej treść jest tak skonstruowana, aby skłonić nas do podjęcia natychmiastowych reakcji.
4. Nie klikajmy w podejrzane i niezaweryfikowane linki oraz nie otwierajmy nieoczekiwanych załączników.
5. Dobrze wdrożone dedykowane urządzenia, takie jak np. firewalle, automatycznie rozpoznają i blokują zagrożenia. Zgodnie z rekomendacjami agencji rządowych ds. bezpieczeństwa firewalle (np. Stormshield), korzystają z listy zablokowanych adresów URL opracowywanej przez CERT Polska, a także z danych kilkunastu globalnych laboratoriów IT.

ESET Group

ZACHODNIA IZBA
PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA

66-400 Gorzów Wielkopolski,
ul. Kosynierów Gdyńskich 108
NIP 599 286 26 34, Regon 211293154

Biuro czynne
od poniedziałku do piątku
w godzinach 7.30-15.30.

Sekretariat

T: +48 95 739 03 11
M: +48 535 111 225
E: sekretariat@ziph.pl

Dział Kadr i Księgowości

T: +48 535 111 219
E: a.kuzian@ziph.pl

Dział Marketingu

T: +48 696 007 665
E: t.molski@ziph.pl

Dział edukacji zawodowej

T: +48 502 700 527
E: a.beszczynska@ziph.pl

Praktyki i staże

T: +48 509 815 993
E: igor@ziph.pl

Dział ubezpieczeń

T: +48 535 111 217
E: a.elzanowska@ziph.pl

Dział projektów unijnych

T: +48 576 850 300
E: a.wesolowska@ziph.pl

Dział legalizacji dokumentów

T: +48 576 550 350
E: m.mlynarczyk@ziph.pl

Lubuskie Bony Szkoleniowe

INFOLINIA: +48 732 732 650

Lubuskie Bony Wsparcia

INFOLINIA: +48 534 052 819

Oddział w Zielonej Górze

ul. Bohaterów Westerplatte 23
65-078 Zielona Góra
T: +48 533 779 421
E: biurozgora@ziph.pl

Oddział ZIPH w Żaganiu

ul. Jana Pawła II 15
68-100 Żagań
T: +48 537 544 808.
E: biurozagan@ziph.pl

Strona [www: ziph.pl](http://www.ziph.pl)

Wyniki przemysłu w październiku

Główny Urząd Statystyczny przekazał informacje o wynikach przemysłu w październiku 2022 roku. Dane okazały się nieznacznie wyższe od prognoz Krajowej Izby Gospodarczej i niższe od oczekiwań rynkowych. Październikowy spadek dynamiki sprzedaży w ujęciu miesięcznym nie jest typowym zjawiskiem, a w poprzednich latach zazwyczaj dynamika ta utrzymywała się na dodatnim poziomie.

Po wykluczeniu wpływu czynników o charakterze sezonowym dane pokazują spadek produkcji sprzedanej przemysłu o 0,3% w stosunku do września oraz wzrost o 7,5% w porównaniu z ubiegłym rokiem. Na ogólny spadek sprzedaży w ujęciu miesięcznym wpłynęły gorsze niż we wrześniu wyniki w takich grupach jak: górnictwo i wydobywanie (spadek o 3,0%); dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja (spadek o 3,0%); przetwórstwo przemysłowe (spadek o 1,7%). Dodatni wynik sprzedaży w porównaniu z wrześniem osiągnięto w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (wzrost o 17,3% m/m).

W ujęciu rocznym, poza wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (spadek o 16,2% – to efekt korzystnej aury), w pozostałych grupach sprzedaż wzrosła. W przetwórstwie przemysłowym o 9,3%; w górnictwie i wydobywaniu o 4,6%; w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji o 0,5%.

Dane z poszczególnych działów przemysłu pokazują, że w ujęciu miesięcznym produkcja sprzedana (w cenach stałych) w październiku spadła w 24 działach przemysłu, w tym m.in. w produkcji metali (o 8,0%), naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń (o 7,4%), produkcji maszyn i urządzeń (o 6,2%), produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 5,2%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 4,1%), produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,0%), produkcji wyrobów z metali (o 2,5%). W 10 działach produkcja wzrosła – dotyczy to m.in.: wytwarzania i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (wzrost o 17,3%), produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (wzrost o 12,8%).

Sprzedaż w ujęciu rocznym (w cenach stałych) wrosła w 25 (spośród 34) działach przemysłu. Dodatnie wyniki zanotowano m.in. w przypadku: produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (wzrost o 41,6%), produkcji urządzeń elektrycznych (wzrost o 25,2%), w naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń (wzrost o 23,4%), w pro-

dukcji maszyn i urządzeń (wzrost o 17,6%), produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (wzrost o 12,3%), produkcji wyrobów z metali (wzrost o 8,5%), produkcji artykułów spożywczych (wzrost o 7,9%). W porównaniu z październikiem ubiegłego roku produkcja spadła w 9 działach. W tej grupie znalazły się m.in.: m.in. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (spadek o 16,2%), produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (spadek o 12,1%), produkcja mebli (spadek o 8,6%), produkcja metali (spadek o 4,5%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (spadek o 3,6%).

W październiku wśród głównych grupowań przemysłowych wzrost produkcji w skali roku zanotowano w przypadku dóbr inwestycyjnych (o 26,4%), dóbr konsumpcyjnych nietrwałych (o 8,7%) oraz dóbr zaopatrzeniowych (o 5,6%). Spadła produkcja dóbr związanych z energią (o 10,8%) oraz dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 6,6%).

Ceny przemysłowe w październiku wzrosły w ujęciu miesięcznym przeciętnie o 0,7% (we wrześniu br. odnotowano wzrost o 0,2% m/m). W stosunku do października ub. roku ceny wzrosły o 22,9% (we wrześniu roczna dynamika wyniosła 24,6%). W okresie styczeń-październik ceny wzrosły r/r o 22,8%.

Wzrost cen okazał się nieco niższy od oczekiwań rynkowych. Prawdopodobne jest, że szczyt dynamiki wzrostu cen przemysłowych mamy już za sobą.

W ujęciu miesięcznym wzrost cen zanotowano w przypadku przetwórstwa przemysłowego (o 1,4%). Ceny spadły w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię (o 4,5%); górnictwie i wydobywaniu (o 2,8%) oraz w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji (o 0,1%).

W stosunku do października ubiegłego roku ceny wzrosły we wszystkich grupach. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię o 59,2%; w górnictwie i wydobywaniu o 26,6%, w przetwórstwie przemysłowym o 18,9% a w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji – o 5,4%.

Opracowanie: Krajowa Izba Gospodarcza

AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A. w Zielonej Górze

oferuje

unijne pożyczki wspierające rozwój
mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
w województwie lubuskim

POŻYCZKA INWESTYCYJNA do 2 000 000,00 zł

- > **0,5%** w skali roku dla firm mogących skorzystać z pomocy de minimis,
- > **0,2%** w skali roku w przypadku inwestycji, w wyniku których utworzone zostaną nowe miejsca pracy lub nastąpi wzrost zatrudnienia (dot. firm mogących skorzystać z pomocy de minimis),
- > Od 8,17% w przypadku, gdy przedsiębiorca nie spełnia warunków umożliwiających udzielenie pomocy de minimis,
- > Oprocentowanie stałe w całym okresie spłaty pożyczki,
- > Okres spłaty do 120 miesięcy,
- > Finansowanie do 100% wartości inwestycji,
- > Karencja w spłacie kapitału do 12 miesięcy (karencja nie wydłuża okresu spłaty pożyczki),
- > Brak opłat i prowizji za udzielenie i obsługę pożyczki.

**Gdzie uzyskać
informacje?**

> **Punkt Obsługi Klienta**
Lubuski Fundusz Pożyczkowy
ul. Chopina 14
65-001 Zielona Góra
☎ 68 329 78 27/28
✉ lfp@region.zgora.pl

> **Punkt Obsługi Klienta**
ul. Kosynierów Gdyńskich 108
66-400 Gorzów Wlkp.
☎ +48 698 688 135
✉ r.szwajkowska@region.zgora.pl

> **Punkt Obsługi Klienta**
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
ul. Sulechowska 1
65-022 Zielona Góra
☎ 68 329 78 42
✉ agencja@region.zgora.pl

Grupowe ubezpieczenie
indywidualnych potrzeb

